

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4Co/142/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1112230220
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Degmová Pospíšilová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1112230220.2

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Degmovej Pospíšilovej a členov senátu JUDr. Valérie Kleinovej a JUDr. Anny Kašajovej v právnej veci žalobkyne: N. S., G. S. XXX/XX, H., zast. Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s.r.o., IČO: 47 234 318, so sídlom Záhradnícka 4836/51, Bratislava, proti žalovanému: Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., IČO: 00 151 700, so sídlom Dostojevského rad 4, Bratislava, o náhradu škody na zdraví, na odvolanie žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I zo dňa 17. decembra 2019, č.k. 19C 88/2012-354, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom prvom výroku, ktorým bol štátu priznaný nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi v rozsahu 50%, **z r u š u j e**.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením priznal súd prvej inštancie štátu nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi v rozsahu 50% (prvý výrok) a nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 50% (druhý výrok).

2. V odôvodnení tohto rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa podanou žalobou, ktorá mu bola doručená dňa 18.09.2012, domáhala od žalovaného zaplataenia 6.935 Eur s príslušenstvom titulom neuhradeného poistného plnenia za bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia vzniknuté v dôsledku dopravnej nehody zo dňa 23.06.2011. Rozhodnutím č. k. 19C 88/2012-350 zo dňa 28.03.2019 schválil zmier, podľa ktorého bol žalovaný povinný zaplatiť žalobkyňi na účet jej právneho zástupcu sumu 7.261,58 Eur pozostávajúcu z istiny vo výške 2.580 Eur, úrokov z omeškania vo výške 670 Eur a náhrady trov konania vo výške 4.011,58 Eur, všetko v lehote do 5 dní od právoplatnosti rozhodnutia o schválení súdneho zmiaru. V rámci schváleného zmiaru sa strany sporu súčasne dohodli o náhrade trov konania tak, že žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania. Uznesením č. k. 19C 88/2012-182 zo dňa 10.05.2016 priznal znalcovi S.. M. N. znaleckú odmenu vo výške 1.015,92 Eur a upravil uctáreň súdu, aby mu túto odmenu vyplatila z preddavku žalovaného vedeného pod č. D14/2014 vo výške 1.000 Eur a zo štátnych finančných prostriedkov vo výške 15,92 Eur.

3. Keďže časť odmeny znalca vo výške 15,92 Eur bola uhradená zo štátnych finančných prostriedkov, ustálil, že štátu vznikli trovy, o ktorých bolo potrebné rozhodnúť. Vzhľadom na neexistenciu procesného ustanovenia explicitne umožňujúceho priznanie náhrady trov konania štátu a na potrebu spravodlivej úpravy vzťahov medzi stranami sporu a štátom, ktorý v konaní preukázateľne uhradil niektoré ich výdavky, čím mu vznikli trovy, rozhodol o nároku štátu na náhradu trov konania v zmysle čl. 4 ods. 1, 2 C.s.p. podľa ust. § 251, § 252, § 255 ods. 1, 2, § 256 ods. 1, 2, § 257, § 259, § 262 ods. 1, 2 C.s.p., pričom za ustanovenia obsahom a účelom najbližšie posudzovanej veci považoval ust. § 257 C.s.p. o náhrade trov konania a ust. § 259 C.s.p., ktoré umožňuje uplatnenie výdavkov „inej osoby“. Potom vychádzajúc aj z potreby rozhodovania v súlade s princípmi všeobecnej spravodlivosti a rozumného usporiadania

procesných vzťahov podľa čl. 4 ods. 2 C.s.p., aby nevznikla žiadna pochybnosť o zákonnosti rozhodnutia v časti tohto nároku, vyslovil záver, že štát má nárok na náhradu trov, ktoré platil, a to v závislosti od výsledku sporu. Keďže konanie skončilo schválením zmiernu a žiadnej zo strán sporu nebolo priznané právo na náhradu trov konania, úspech strán v spore už osobitne neskúmal a rozhodol, že strany sú povinné znášať trovy štátu v rovnakom rozsahu. Štátu preto vzhľadom na dvojstupňovosť rozhodovania o trovách konania podľa § 262 ods. 1 a 2 C.s.p. priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 50% a voči žalovanému taktiež v rozsahu 50% s tým, že o konkrétnej výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto uznesenia.

4. Proti prvému výroku tohto uznesenia, ktorým súd prvej inštancie priznal štátu voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50%, podala žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu včas odvolanie a žiadala uznesenie súdu prvej inštancie v tejto napadnutej časti zrušiť, alternatívne zmeniť a na náhradu trov konania štátu zaviazat' v plnom rozsahu žalovaného. Uplatnila si tiež náhradu trov odvolacieho konania. Odvolanie podala z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.), a že súd prvej inštancie jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Pozornosť upriamila na ust. § 262 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého rozhodne o nároku na náhradu trov konania súd aj bez návrhu v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Uvedomujúc si existenciu uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.07.2018, sp. zn. 4Obo 3/2018, R 75/2018, namietala predovšetkým kompetenciu prvoinštančného súdu vydať rozhodnutie, ktorým po právoplatnom skončení konania zaviazuje sporové strany na úhradu trov štátu. Zdôraznila, že v právnom poriadku SR neexistuje zákonné zmocnenie, ktoré by oprávňovalo prvoinštančný súd na takýto postup a nič na tom nemení ani uvedený judikát Najvyššieho súdu SR. Poukázala pritom aj na čl. 2 Ústavy SR, v zmysle ktorého cit.: „Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu, ktorý ustanoví zákon.“ Nespochybnila, že náhrada za vzniknuté trovy mala byť štátu poskytnutá aj za účinnosti nového procesného kódexu, avšak o nároku na ňu musí súd rozhodnúť v súlade s ustanoveniami C.s.p. v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. V predmetnom konaní bol preto za účinnosti C.s.p. o nároku štátu na náhradu trov konania povinný rozhodovať Okresný súd Bratislava I v rozhodnutí zo dňa 28.03.2019, č. k. 19C 88/2012-350, ktorý nadobudol dňa 15.05.2019 právoplatnosť. Postup súdu prvej inštancie, podľa ktorého by mal byť oprávnený bez časového obmedzenia „oživovať“ právoplatne ukončené súdne konanie za účelom rozhodnutia o nároku štátu na náhradu trov konania, považoval za ústavne neudržateľný a za prejav svojvôle. V tejto súvislosti poukázala aj na právny názor Najvyššieho súdu SR vyjadrený v uznesení sp. zn. 6MCdo 15/2013 zo dňa 18.01.2015, v ktorom Najvyšší súd SR konštatoval, že cit.: „Povinnosť súdu rozhodnúť o trovách konania sa týka nielen trov konania účastníkov, ale aj trov štátu. V rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, je preto súd povinný rozhodnúť aj o trovách štátu, ak nerozhodol, že o nich rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, Ak o týchto trovách opomenie rozhodnúť, môže o nich bez návrhu rozhodnúť doplniacím rozhodnutím, ale len kým rozhodnutie vo veci samej, resp. rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, nenadobudne právoplatnosť. Pokiaľ súd prvého stupňa v rozsudku nerozhodol o trovách štátu a nerozhodol o nich bez návrhu ani do právoplatnosti rozsudku, je vylúčené, aby o nich rozhodol neskôr osobitným uznesením.“ Hoci ide o rozhodnutie vydané za účinnosti predchádzajúceho procesného kódexu, s ohľadom na predmet rozhodovania mala za to, že je v plnej miere aplikovateľné aj v súlade s aktuálne platným právom. Podporne poukázala aj na bod 12 uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 10Co 114/2019-300 zo dňa 24.10.2019, v ktorom bol prezentovaný rovnaký právny názor. Na základe uvedeného mala za to, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a keďže nemá oporu ani v zákone ani v judikatúre súdnych autorít, je nezákonné. Pre prípad, že by odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je ústavne a zákonne súladné, namietla aj ním určený rozsah nároku štátu na náhradu trov konania, a to z dôvodu, že doplnenie znaleckého dokazovania bolo nariadené na návrh žalovaného, preto náklady súvisiace so znaleckým skúmaním mal znášať žalovaný. Uviedla, že aj napriek tomu, že v sporovom konaní uzavreli strany sporu zmier, mal súd prvej inštancie prihliadať na skutočnosť, že posúdenie jej nároku na náhradu za bolesť záviselo od výsledkov znaleckého skúmania. Aj keď súčasná právna úprava neobsahuje totožné gramatické znenie pôvodného ust. § 142 ods. 3 O.s.p., poznamenala, že s ohľadom na nevyhnutnosť znaleckého dokazovania sa mal súd prvej inštancie zaoberať jej úspechom v konaní. V tejto súvislosti poukázala na právny názor vyslovený v Komentári k Civilnému sporovému poriadku C. H. Beck, Praha 2016 (s. 926, 927), podľa ktorého cit.: „Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu,

ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. [...] Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“ (§ 255 C.s.p.), keďže ten, ako je uvedené vyššie, sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku. Žalobcu je preto nevyhnutné považovať za plne procesne úspešného, ak mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu (alebo znaleckého posudku).“ S ohľadom na uvedenú právnu teóriu považovala za jediný akceptovateľný právny záver ten, že jej nemohla byť zo strany súdu prvej inštancie uložená povinnosť nahradiť štátu trovy v rozsahu 50%.

5. Žalovaný odvolanie nepodal a ani sa nevyjadril k odvolaniu žalobkyne.

6. Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (ust. § 379 a § 380 C.s.p.), preskúmal uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom prvom výroku, ktorým bol priznaný štátu nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 50%, prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania, a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

7. Podľa ust. § 470 ods. 1 C.s.p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti (t.j. pred 01.07.2016).

8. Podľa ust. § 470 ods. 1 veta prvá C.s.p., právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

9. Podľa ust. § 251 C.s.p., trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

10. Podľa ust. § 262 ods. 1 C.s.p., o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

11. Podľa ust. § 262 ods. 2 C.s.p., o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

12. Podľa ust. § 226 C.s.p., právoplatnosť je vlastnosť súdneho rozhodnutia, ktorá spôsobuje záväznosť a zásadnú nezmeniteľnosť rozhodnutia.

13. Z predloženého spisu odvolací súd zistil, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala od žalovaného zaplata sumy 6.935 Eur s príslušenstvom titulom náhrady škody na zdraví vznikutej v dôsledku dopravnej nehody dňa 23.06.2011. Súd prvej inštancie rozhodol vo veci samej rozhodnutím č.k. 19C 88/2012-350 zo dňa 28.03.2019, ktorým schválil medzi stranami sporu uzatvorený zmier. V zmysle schváleného zmiaru bol žalovaný povinný zaplatiť žalobkyni na účet jej právneho zástupcu sumu 7.261,58 Eur (pozostávajúcu z istiny vo výške 2.580 Eur, úrokov z omeškania vo výške 670 Eur a náhrady trov konania vo výške 4.011,58 Eur) v lehote do 5 dní od právoplatnosti rozhodnutia o schválení súdneho zmiaru, a žiadna zo strán sporu nemala právo na náhradu trov konania. Medzi stranami sporu uzatvorený zmier nadobudol právoplatnosť dňa 15.05.2019 (č.l. 350 súdneho spisu). Napadnutým uznesením rozhodol súd prvej inštancie o nároku štátu na náhradu trov konania (trov dôkazu) voči žalobkyni a žalovanému dňa 17.12.2019, t.j. po viac ako siedmich mesiacoch od právoplatného skončenia konania vo veci samej. Žalobkyňa podala voči prvému výroku tohto uznesenia, ktorým bolo rozhodnuté, že štát má voči nej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50%, odvolanie, dôvodiac, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil a jeho rozhodnutie je nezákonné, keď nemá oporu v zákone. Žalovaný odvolanie nepodal, uznesenie súdu prvej inštancie nadobudlo preto v druhom výroku, ktorým bol štátu priznaný voči nemu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50%, právoplatnosť.

14. Vychádzajúc zo žalobkyňou podaného odvolania bolo potrebné v odvolacom konaní ustáliť, či bol zákonný postup súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o nároku štátu na náhradu trov konania samostatným uznesením po právoplatnom skončení konania vo veci samej. Odvolací súd konštatuje, že pre vyriešenie tejto otázky je kľúčové práve ust. § 262 ods. 1 C.s.p., ktoré ukladá súdu povinnosť rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania aj bez návrhu v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, a

ktoré sa vzhľadom na zásadu priamej a okamžitej aplikability ustanovení Civilného sporového poriadku (C.s.p.), vyjadrenú v ust. § 470 ods. 1 C.s.p., vzťahuje aj na dané konanie, ktoré začalo pred dňom nadobudnutia účinnosti C.s.p., t.j. pred 01.07.2016. Pokiaľ ide o trovy konania, odvolací súd uvádza, že tieto sú pomerne všeobecne definované v ust. § 251 C.s.p. ako všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Pod trovami konania treba však rozumieť nielen trovy konania sporových strán a ich zástupcov, ale aj trovy, ktoré vzniknú v konaní iným subjektom, napr. trovy konania znalcov, svedkov, prekladateľov, tlmočníkov, štátu, prípadne i iných osôb. Spravidla pôjde o ich hotové výdavky (cestovné náhrady, stravné, náklady na ubytovanie, poštovné), súdne poplatky, ušlý zárobok, trovy dôkazov, odmenu podľa príslušných právnych predpisov a iné. Odvolací súd mal nesporne preukázať, že v posudzovanej veci sa konanie skončilo rozhodnutím súdu prvej inštancie č.k. 19C 88/2012-350 zo dňa 28.03.2019, ktorým bol schválený medzi stranami sporu uzatvorený zmier, a ktorým bolo v rámci schváleného zmieru rozhodnuté aj o nároku na náhradu trov konania strán sporu. Vzhľadom na znenie cit. ust. § 262 ods. 1 C.s.p. je nepochybné, že súd prvej inštancie bol povinný v tomto rozhodnutí rozhodnúť o nároku na náhradu trov celého konania, teda nielen o nároku sporových strán na náhradu trov konania (o ktorom bolo rozhodnuté v rámci schváleného zmieru), ale aj o nároku štátu na náhradu trov konania, ktoré mu vznikli úhradou trov dôkazu - časti odmeny znalca vo výške 15,95 Eur, a to samostatným výrokom. Súd prvej inštancie však opomenul v predmetnom rozhodnutí rozhodnúť samostatným výrokom súčasne aj o nároku štátu na náhradu trov konania, a to i napriek tomu, že štátu ako subjektu oprávnenému na náhradu trov dôkazu má byť tento nárok priznaný vždy a v plnej výške. Odvolací súd v tejto súvislosti opätovne zdôrazňuje, že súd, ktorého rozhodnutím sa konanie končí, je povinný v konečnom rozhodnutí rozhodnúť nielen o nároku strán na náhradu trov konania, ale samostatnými výrokmi aj o nároku na náhradu zavinených trov konania, nároku na náhradu trov konania svedkov, znalcov, štátu a iných osôb v súvislosti s trovami dôkazov.

15. Pokiaľ teda súd prvej inštancie nerozhodol o nároku štátu na náhradu trov konania vo svojom rozhodnutí aj napriek zákonom stanovenej povinnosti urobiť tak v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, a rozhodol o ňom až samostatným uznesením vydaným po uplynutí viac ako siedmich mesiacov od právoplatného skončenia konania, je nepochybné, že takýto postup súdu prvej inštancie nemá oporu v žiadnom ustanovení Civilného sporového poriadku, odporuje mu a narúša princíp právnej istoty nastolený právoplatnosťou ním vydaného rozsudku. Tiež je v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorého môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Tento odvolacím súdom prezentovaný právny názor je tiež v súlade s rozhodovacou praxou, právnym názorom najvyšších súdnych autorít a aj s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR zo dňa 18.01.2015, sp. zn. 6 MCdo 15/2013, na ktoré odôvodnene poukázala žalobkyňa v podanom odvolaní. Na okraj odvolací súd poznamenáva, že uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR nie je aplikateľné len v časti, v ktorej Najvyšší súd SR konštatoval, že ak o trovách konania súd opomenie rozhodnúť, môže o nich bez návrhu rozhodnúť dopĺňacím rozhodnutím do času, kým rozhodnutie vo veci samej, resp. rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, nenadobudne právoplatnosť, pretože sa stalo v tejto časti vzhľadom na novú procesnú úpravu (C.s.p.) obsolentné. Aj keď takýto postup bol možný za účinnosti pôvodného procesného kódexu - Občianskeho súdneho poriadku, účinného do 30.06.2016, v súčasnosti vzhľadom na znenie ust. § 225 ods. 1 C.s.p. už nie je možný, pretože dopĺňacím rozsudkom možno rozhodnúť len v prípadoch, ak súd v rozsudku nerozhodol o niektorej časti predmetu konania alebo o predbežnej vykonateľnosti, pričom za časť predmetu konania sa podľa právnej teórie nepovažujú trovy konania. Keďže súd prvej inštancie rozhodol vo veci samej už za účinnosti Civilného sporového poriadku je zrejmé, že nedostatok spočívajúci v opomenutí rozhodnúť o nároku štátu na náhradu trov konania v rozsudku, ktorým sa konanie končí, nemohol odstrániť dopĺňacím rozsudkom. Na základe uvedených skutočností dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobkyne, v ktorom namietala nesprávne právne posúdenie veci a nezákonnosť napadnutej časti uznesenia, je plne dôvodné.

16. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom prvom výroku podľa ust. § 389 ods. 1 písm. d) C.s.p. zrušil, nakoľko nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, neexistovali. Ďalšími odvolacími námietkami žalobkyne sa preto už nezaoberal.

17. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 C.s.p. a žalobkyňu, ktorá bola v odvolacom konaní plne úspešná, priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).